

สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายปัจจุบัน

ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

เรื่องตำแหน่งที่ต้องยื่นบัญชี

- กำหนดตำแหน่งสำคัญในกฎหมายที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน โดยคณะกรรมการ
ป.ป.ช. อาจกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมได้ (มาตรา 39
มาตรา 40)
- กำหนดให้กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน
ของรัฐต้องยื่นบัญชี เฉพาะที่คณะกรรมการกำหนด
ให้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เรื่องตำแหน่งที่ต้องยื่นบัญชี

- กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องประกาศให้ตำแหน่ง
ที่มีความสำคัญมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
 อีกทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมได้
 นอกจากนี้ มีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่น
 บัญชีฯ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อต้านสิ่งกีด (มาตรา
 102 มาตรา 103 และมาตรา 130)

(ตามกฎหมายใหม่จะต้องมีการประกาศตำแหน่งที่จะให้ยื่น
บัญชีก่อน ซึ่งจะแตกต่างจากกฎหมายเดิมซึ่งเป็นกรณีที่
กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นบัญชี)

- กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐต้องยื่น
บัญชีทุกตำแหน่ง

สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายปัจจุบัน

ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

เรื่องคู่สมรส

ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
(มาตรา 39)

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เรื่องคู่สมรส

ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน
คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โดยคู่สมรสให้หมาย
ความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียน
สมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.
กำหนด (มาตรา 102 วรรคท้าย)

สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายปัจจุบัน

ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

เรื่องการดำเนินการกรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

กำหนดว่าหากตรวจสอบเปรียบเทียบกับบัญชีแล้วมีทรัพย์สิน
เพิ่มขึ้นผิดปกติให้สามารถดำเนินการยื่นคำร้องขอให้
ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เรื่องการดำเนินการกรณีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

กำหนดว่าเมื่อมีการเปรียบเทียบบัญชีแล้ว หากมีทรัพย์สิน
เพิ่มขึ้นผิดปกติจะเป็นเหตุเข้าลักษณะร่ำรวยผิดปกติ
ตามบทนิยามคำว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” ซึ่งตามมาตรา 113
กำหนดให้ต้องไปไต่สวนเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็น
ของแผ่นดินต่อไป

สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายปัจจุบัน

ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

เรื่องการยื่นบัญชี

- กำหนดระยะเวลาในการยื่นบัญชีให้ยื่นภายในสามสิบวัน (มาตรา 33)
- กำหนดให้ทายาทยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเจ้าพนักงานของรัฐตาย
- กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะบางตำแหน่งจะต้องยื่นบัญชีทุกสามปีตลอดระยะเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เรื่องการยื่นบัญชี (มาตรา 105)

- กำหนดระยะเวลาในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน
- ไม่ได้กำหนดการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี
- ไม่ได้ให้ทายาทยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเจ้าพนักงานของรัฐตาย
- ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ยื่นเมื่อเข้าและพ้นจากตำแหน่ง
- เจ้าหน้าที่ของรัฐนอกเหนือจากตำแหน่งดังกล่าวข้างต้นที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 102 นอกจากต้องยื่นเมื่อเข้าและพ้นจากตำแหน่งแล้ว ต้องยื่นทุกสามปีตลอดระยะเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย
- กรณีพ้นจากตำแหน่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งใหม่ภายในหนึ่งเดือน ผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีเข้าดำรงตำแหน่งใหม่
- กรณีเจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วย เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่

สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายปัจจุบัน

ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

เรื่องการเปิดเผยบัญชี

เปิดเผยบัญชีเฉพาะตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ส่วนผู้ดำรงตำแหน่งอื่นจะเปิดเผยได้ก็ต่อเมื่อการเปิดเผยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดี หรือการวินิจฉัยชี้ขาด และได้รับการร้องขอจากศาล หรือผู้มีส่วนได้เสียหรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือในกรณีที่เจ้าของบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินนั้นยินยอมให้มีการเปิดเผย (มาตรา 35 วรรคสอง)

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เรื่องการเปิดเผยบัญชี

- นอกเหนือจากตำแหน่งตามกฎหมายเดิมแล้ว เพิ่มตำแหน่งที่ต้องเปิดเผยมากขึ้น โดยระบุให้เปิดเผยบัญชีของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (มาตรา 106)
- กำหนดให้ต้องเปิดเผยที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์
- การเปิดเผยบัญชีต้องไม่ระบุถึงรายละเอียดทางทะเบียนของทรัพย์สิน และภาพถ่ายทรัพย์สินหรือข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่จำเป็นหรือที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูลได้

สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายปัจจุบัน

ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

เรื่องการแจ้งเตือนให้ยื่นบัญชี และเอกสารประกอบ
กรณีไม่ยื่นบัญชีหรือกรณียื่นมาแล้วแต่ไม่ครบถ้วน

- ตามกฎหมายเดิมไม่ได้กำหนดในเรื่องนี้ไว้ แต่กำหนดไว้ระเบียบปฏิบัติ
- เดิมไม่ได้กำหนดไว้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เรื่องการแจ้งเตือนให้ยื่นบัญชี และเอกสารประกอบ กรณี
ไม่ยื่นบัญชีหรือกรณียื่นมาแล้วแต่ไม่ครบถ้วน

- กำหนดให้สำนักงานแจ้งเตือนเป็นหนังสือไปยังผู้ยื่นบัญชีก่อน
- เมื่อหน่วยงานแต่งตั้งหรือสั่งให้เจ้าหน้าที่พ้นจากตำแหน่ง
กรณีตำแหน่งที่ต้องยื่นบัญชีต่อ ป.ป.ช. ต้องแจ้ง ป.ป.ช.
ภายใน 30 วัน

สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายปัจจุบัน

ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

เรื่องการตรวจสอบทรัพย์สิน

- หลักการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
- เฉพาะคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและพนักงานไต่สวนที่จะมีอำนาจตามมาตรา 25 (1) (2) (3)

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เรื่องการตรวจสอบทรัพย์สิน

- ยังคงหลักการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
- พนักงานเจ้าหน้าที่/พนักงานไต่สวนมีอำนาจตามมาตรา 34 (1) (2) (3)

สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายปัจจุบัน

ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

เรื่องการเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สิน

- เปิดเผยเฉพาะผลของการเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน
และหนี้สิน (มาตรา 37)
- การเปิดเผยผลต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เรื่องการเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สิน (มาตรา 111)

- เปิดเผยผลว่าบัญชีทรัพย์สินมีความผิดปกติหรือไม่
- การเปิดเผยให้ประชาชนทราบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่
คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายปัจจุบัน

ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

เรื่องการขอข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก

- คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแจ้งให้หน่วยงาน หรือสถาบันการเงินใดดำเนินการจัดให้กรรมการหรืออนุกรรมการไต่สวนเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกกล่าวหา หรือบุคคลอื่นที่มีหลักฐานเพียงพอว่าเกี่ยวข้องในเรื่องที่กล่าวหา (มาตรา 25/1)
- คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือสถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมทางการเงิน และสามารถใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะกรรมการธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ด้วย (มาตรา 37/2 วรรคสาม และวรรคสี่)

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เรื่องการขอข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก

- คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอข้อมูลจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ตามที่จำเป็น
- คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐ สถาบันการเงิน หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความถูกต้องหรือความมีอยู่จริงตามที่ปรากฏในรายการทรัพย์สิน และหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือทรัพย์สิน หรือหนี้สินอื่นใดที่มีได้แจ้งไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายปัจจุบัน

ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

เรื่องการดำเนินคดีกรณีจงใจไม่ยื่น/ปกปิด/ยื่นเท็จ

- การวินิจฉัยเพียงผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีจงใจไม่ยื่น/ปกปิด/ยื่นเท็จให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องต่อศาล (มาตรา 41)
- ไม่ได้กำหนดในเรื่องการแจ้งข้อกล่าวหาไว้
- กำหนดให้มีการยื่นต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

- การวินิจฉัยว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ จงใจไม่ยื่น/ปกปิด/ยื่นเท็จต้องประกอบด้วยพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วย (มาตรา 114)
- มีการกำหนดเรื่องการแจ้งข้อกล่าวหาและระยะเวลาชี้แจงข้อกล่าวหาให้มีความชัดเจน
- เจตอำนาจศาลได้กำหนดให้มีการยื่นต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

สาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายปัจจุบัน

ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

เรื่องการยื่นบัญชีของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช.

- คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศตามมาตรา 40 กำหนดให้รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ผู้อำนวยการสำนักไต่สวนการทุจริต/ ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ/ ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาคการเมือง/ ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ และผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและมีการตรวจสอบ แต่ไม่ต้องเปิดเผยผลการตรวจสอบ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เรื่องการยื่นบัญชีของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช.

ตามมาตรา 158

- กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ผู้ช่วยพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวนและพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งและหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
- กำหนดให้มีการตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช.

